

М.О. Зозуля

(м. Донецьк)

МЕТАФОРА-ПЕРСОНІФІКАЦІЯ «ЯВИЩЕ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА» В РОМАНАХ У. ГОЛДІНГА

ЗОЗУЛЯ М.О. МЕТАФОРА-ПЕРСОНІФІКАЦІЯ «ЯВИЩЕ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА» В РОМАНАХ У. ГОЛДІНГА

Стаття присвячена розгляду моделі концептуальної метафори-персоніфікації ЯВИЩЕ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА в романах У.Голдінга. Визначено, які концепти на позначення природних явищ отримують визначення за допомогою даної моделі. Вивчено, які саме характеристики живої істоти використовуються в процесі персоніфікації. Встановлено, що персоніфікація створює цільний та яскравий образ явищ природи як живої істоти.

ЗОЗУЛЯ М.А. МЕТАФОРА-ПЕРСОНИФИКАЦИЯ «ЯВЛЕНИЕ ПРИРОДЫ – ЖИВОЕ СУЩЕСТВО» В РОМАНАХ У.ГОЛДИНГА

В статье рассматривается модель концептуальной метафоры-персонификации ЯВЛЕНИЕ ПРИРОДЫ – ЖИВОЕ СУЩЕСТВО в романах У.Голдинга. Выяснено, какие концепты, обозначающие явления природы, осмысливаются при помощи данной метафорической модели. Изучено, какие именно характеристики живого существа используются в процессе персонификации явлений природы. Установлено, что метафора-персонификация создает цельный и яркий образ явлений природы как живых существ.

ZOZULYA M.O. CONCEPTUAL METAPHOR «NATURE PHENOMENON IS A LIVING BEING» IN THE NOVELS BY W.GOLDING

The article deals with the model of conceptual metaphor NATURE PHENOMENON IS A LIVING BEING in the novels by W.Golding. The article studies metaphor tenors which are parts of the domain NATURE PHENOMENA and correlate with the vehicle A LIVING BEING. The analyzed domain includes the following concepts: FIRE, LIGHT, DARKNESS, NOISE, AIR, SCENT, WIND, CLOUD, RAIN, LIGHTNING. The attempt was made to find out which characteristics of a living being are used in metaphorical process of personification. The results of the analysis prove that nature phenomena for W.Golding are primarily living beings which have certain shape, parts of the body and feelings. It is interesting to note that among all traits of a living being the most important one is its ability to do something: to see, to utter different sounds, to eat, to move etc. Thus personification is represented not by isolated examples, but creates a bright image of nature phenomena as living beings.

Ключові слова: концептуальна метафора, метафорична модель, персоніфікація

Вступ

Бажання зрозуміти, як саме працює людське мислення, виявити особливості мислення окремої людини [2; 3, с. 6; 5; 6], виступає одним з головних чинників вивчення дослідниками творів художньої літератури різних авторів [1; 4; 11; 19, с. 12-14]. В даній роботі розглядається художня творчість одного з відомих письменників Великобританії У. Голдінга. З метою розглянути особливості мислення письменника як мовної особистості, ми звернули увагу на такий невід’ємний компонент ідіостилію як концептуальна метафора, що виникає в силу глибинних особливостей людського мислення [7; 10; 12; 13; 18] та є одним з фундаментальних прийомів пізнання й концептуалізації дійсності [9, с. 70; 14; 15; 17].

В ході аналізу метафоричних виразів, отриманих методом суцільної вириборки з 12 романів (3425 метафоричних виразів), було з’ясовано, що як під час опису

навколишнього середовища, об'єктів та явищ природи, так і під час осмислювання багатьох концептів, пов'язаних з людиною, значне місце займає концептуальна метафора-персоніфікація (1452 метафоричних вираза, або 42,4%). В роботі **персоніфікація** визначається як особливий підвид метафори, для якого характерне перенесення рис, властивостей й ознак живої істоти (людина, тварина тощо) на неживі предмети або явища.

Цікавим є підхід до аналізу концептуальної метафори, що базується на вивченні концептів-референтів, для метафоричного визначення яких використовується один і той самий корелят, в даному випадку складові концептосфери-корелята **ЖИВА ІСТОТА**, та являє собою аналіз спектра джерела (Scope of the source) [16, с. 19-20]. Завдяки такому підходу можна побачити ті образи, які виникають під час застосування метафори при визначенні різних концептів. Також аналіз спектра джерела, за словами В.Г. Ніконової, є менш дослідженою проблемою [8, с. 300].

Розглянемо детальніше модель концептуальної метафори-персоніфікації, яка застосовується для осмислення концептів-референтів, що структурують концептуальний домен **ЯВИЩА ПРИРОДИ**, який належить до концептосфери **СВІТ ПРИРОДИ**. В романах У. Голдінга природні явища отримують певну зовнішність, мають руки, ноги, голову та інші частини тіла, володіють голосом, перебувають у фізичному стані, який є звичним для живих істот. Їм також притаманні такі суто людські риси, як наявність різного роду почуттів та психологічних процесів. Метафоричне визначення за допомогою концептосфери-корелята **ЖИВА ІСТОТА** отримують наступні концепти на позначення явищ природи (табл. 1.):

Таблиця 1. *Концепти-референти з концептуального домену ЯВИЩА ПРИРОДИ, що формують спектр кореляту ЖИВА ІСТОТА*

концептосфера-корелят	концепти, що формують спектр кореляту
ЖИВА ІСТОТА	ВОГОНЬ
	СВІТЛО
	ТЕМРЯВА
	ШУМ
	ПОВІТРЯ
	ЗАПАХ

	ВІТЕР
	ХМАРИ
	ДОЩ
	БЛИСКАВКА

Згідно табл. 1., до спектру концептосфери-корелята ЖИВА ІСТОТА входять наступні природні явища: *ВОГОНЬ*, *СВІТЛО*, *ТЕМРЯВА*, *ШУМ*, *ПОВІТРЯ*, *ЗАПАХ*, *ВІТЕР*, *ХМАРИ*, *ДОЩ* та *БЛИСКАВКА*. Вони постають перед нами у вигляді живих істот.

Так *ВОГОНЬ* зображується у вигляді тварини: *(fire) ... it was like the fall, like a cat.* ‘(вогонь) ... він був наче водоспад, наче кішка’ [22, с. 171], або живої істоти, яка має частини тіла та внутрішні органи: *On one side the air was cool, but on the other the fire thrust out a savage arm of heat that crinkled hair on the instant.* ‘З одного боку повітря було прохолодне, але з іншого вогонь простягнув жорстоку гарячу руку, яка відразу ж завивала волосся’ [24, с. 41], та внутрішні органи (серце): . . . *the heart of the fire was shivering rather than beating . . .* ‘... серце вогню скоріш тремтіло ніж билосся ...’ [20, с. 11]. Даній живій істоті притаманні почуття: ... *pitiless fire* ... ‘... безжалісний вогонь ...’ [27, с. 162]. Вона може спати чи не спати: *The fire is awake again.* ‘Вогонь знов не спить’ [22, с. 30]; бути мертвою: *The fire is dead.* ‘Вогонь мертвий’ [22, с. 113]; або живою: “*Have you never see a fire, apparently dead, brought to life again and flare up?*” ‘«Чи бачили ви коли-небудь вогонь, що був безсумнівно мертвим, знову поверненим до життя та яскраво спалахуючим?»’ [21, с. 24]. Однією з характеристик даної істоти є здатність виконувати різноманітні дії: вона дивиться та підморгує: *The fire blinked sharply.* ‘Вогонь раптово моргнув’ [22, с. 101]; торкається чогось: *One patch touched (fire) a tree trunk and scrambled up like a bright squirrel.* ‘Один клаптик (вогню) торкнувся стовбура дерева та видерся наверх наче яскрава білка’ [24, с. 44]; видає різноманітні звуки: . . . *the fire growled at them.* ‘... вогонь гарчав на них’ [24, с. 45], . . . *the roar of the fire . . .* ‘... рев вогню ...’ [20, с. 9-10], *The fire gave a sudden hiss ...* ‘Вогонь несподівано зашипів ...’ [22, с. 129]; приймає їжу: *(fire) The old woman moved softly, pushing in more wood so that the red spot ate and the flame grew strong.* ‘Стара жінка злегка ворухнулася штовхаючи всередину більше деревини, щоб червона пляма (вогонь) їла й полум’я виростало сильнішим’ [22, с. 33], *Beneath the dark canopy of leaves and smoke the fire laid hold on the forest and began to gnaw.* ‘Під темним балдахіном листя та диму вогонь заволодів лісом та почав гризти’ [24, с. 44]; та різними

способами пересувається в просторі: *The fire is flying away into the forest and eating up the trees*. ‘Вогонь летить по лісу пожираючи дерева’ [22, с. 45]; *The flames, as though they were a kind of wild life, crept as a jaguar creeps on its belly toward a line of birch-like saplings that fledged an outcrop of the pink rock*. ‘Полум’я, наче воно було прикладом дикого життя, повзло, як ягуар повзе на животі, у напрямку лінії схожих на берези молодих дерев, які наче вислали пір’ям оголення породи рожевої гори’ [24, с. 44].

СВІТЛО, як жива істота, здатне на почуття: *An interminable dawn faded the stars out, and at last light, sad and grey, filtered into the shelter*. ‘Нескінчений світанок вимкнув зірки та в кінці кінців світло, сумне й сіре, проникло у захисток ’ [24, с. 99]; та знаходиться у певному фізичному стані: ... *the pale light* ... ‘... бліде світло ...’ [22, с. 177]. Воно також виконує різноманітні дії, наприклад рухається: ... *milky light that moved*. ‘... молочне світло, яке рухалося.’ [27, с. 91]; танцює: ... *but from under the rock a semicircle of ruddy light danced on the terrace, diminishing outward till it was indistinguishable from the moonlight*. ‘... але з під скелі півколо рудуватого світла танцювало на терасі, зменшуючись назовні доки воно перестало відрізнятися від місячного сяйва’ [22, с. 77]; грається: *The green light and the glossy patches of sunshine played over their befouled bodies*. ‘Зелене світло та блискучі клаптики сонячного сяйва гралися на їх забруднених тілах.’ [24, с. 156]. *СВІТЛО* також пересувається в просторі: *The light crawled down the island and made the pillars of spray full of brightness*. ‘Світло повзло вниз по острову та робило колони водяного пилу, повні блиску.’ [22, с. 43]; ... *the light was leaping over the dark leaves making spots in their darkness that jumped this way and that together*. ‘... світло стрибало через темне листя та створювало плями в їх темряві, які стрибали разом туди сюди.’ [22, с. 170]; розмовляє: *Daylight might have answered yes; but darkness and the horrors of death said no*. ‘Денне світло могло б відповісти Так, але темрява та жахи смерті сказали Ні’ [24, с. 186]; може торкатися чогось: *Light hit him*. ‘Світло вдарило його’ [22, с. 83]; *The light touched the earth, moved to a foot, an ankle with callous*. ‘Світло торкнулося землі, рушило до ступні, щиколотки із синцем’ [27, с. 105]; чи боротися із чимось: *The light was struggling with clouds and rain-mist...* ‘Світло боролось із хмарами та дощовим туманом’ [25, с. 44].

ТЕМРЯВА зображується як істота, що володіє почуттями: ... *the happy darkness* ... ‘... щаслива темрява ...’ [27, с. 95]; приймає їжу: *A darkness ate everything away*. ‘Темрява з’їла все’ [23, с. 182]; та пересувається в просторі: ... *as the darkness came* ... ‘... коли прийшла темрява ...’ [28, с. 130]. Вона розмовляє: *Daylight might have answered yes; but darkness and the horrors of death said no*. ‘Денне світло могло б

відповісти «Так», але темрява та жахи смерті сказали «Ні» [24, с. 186]; сидить: *Darkness sitting in every corner*. «Темрява сидить в кожному куточку» [25, с. 178]; або відбирає щось: *He remembered the place with no teeth, the darkness that took away fear*. «Він пам'ятав місце без зубів, темряву, яка забрала страх» [27, с. 110].

Ще одне явище природи – ШУМ – може померти: ... *the singing noise was dying like the fire*. «... шум, що жалить, вмирав як і вогонь» [22, с. 174]. Він, як і жива істота, видає звуки: *There was another noise to attend to now, a deep grumbling noise, as though the forest itself were angry with him, a somber noise across which the ululations were scribbled excruciatingly*. «Тепер був другий шум, на який звертали увагу, глибокий шум, який буркотів, наче сам ліс був злий на нього, похмурий шум, крізь який було намальоване нестерпне виття» [24, с. 196]; та, навіть, може вдарити: ... *and noise hit them like the blow of a fist*. «... і шум вдарив їх наче удар кулаком.» [27, с. 169].

Образ ПОВІТРЯ, як живої істоти, складається з такої характеристики, як життя: . . . *the air too was full of life*. «... повітря також було наповнене життям» [20, с. 73]; та різних видів діяльності, таких як рух: ... *and the air over them shivered with heat*. «... і повітря над ними тремтіло від жару.» [22, с. 60]; видавання звуків: ... *and the air sang with the interminable and rising tide of "Oa"*. «... і повітря співало нескінченим та зростаючим потоком «Оа»» [22, с. 83]; та пересування у просторі: *When the air had gone with the shriek, water came in to fill its place – burning water, hard in the throat and mouth as stones that hurt*. «Коли повітря пішло із пронизливим криком, на його місце прийшла вода – палаюча вода, тверда у горлі та роті, наче каміння, яка робила боляче.» [25, с. 7]. ПОВІТРЯ також може торкнутися: ... *the touch of the warming air* ... «... дотик теплого повітря ...» [22, с. 42]; або навіть душити: ... *the air was stifling me and I long for the open*. «... повітря душило мене і я прагнув відкритого простору.» [26, с. 13].

Образ ЗАПАХУ, як живої істоти, складається з частин тіла: ... *the scent had paws and a cat's teeth*. «... запах мав лапи та котячі зуби.» [22, с. 93]; та діяльності. ЗАПАХ пересувається у просторі: *The scent of the other was pursuing him* ... «Запах іншого переслідував його ...» [22, с. 93]; торкається чогось: ... *and the scent touched him again*. «... і запах торкнувся його знову.» [22, с. 50]; й починає володіти чимось: *Their scent spilled out into the air and took possession of the island*. «Їх запах розлився в повітрі й заволодів островом.» [24, с. 57].

ВІТРУ, як і живій істоті, притаманні почуття: *As long as he went forward the wind was satisfied...* «Поки він йшов уперед вітер був задоволений ...» [25, с. 42]. Він також характеризується наявністю частин тіла: ... *the eye of the wind* ... «... око вітру ...» [26, с.

22] і психічних процесів: *I should know as little of him as the wind knows, turning the leaves of a book on the orchard wall, the ignorant wind that cannot decipher the rows of black rivets any more than we strangers can decipher the faces of strangers.* ‘Я повинен знати про нього стільки ж, скільки знає вітер, що перегортає сторінки книги на садовій стіні, нетямущий вітер, який не в змозі розшифрувати ряди чорних заклепок більше ніж ми, чужинці, можемо розгадати обличчя незнайомих’ [23, с. 10]; та може померти: *The wind had died away ...* ‘Вітер помер ...’ [22, с. 73]. Діяльність ВІТРУ є досить різноманітною: він дихає: *Little wind breathed on my cheek.* ‘Легенький вітерець дихав на мою щоку.’ [21, с. 114]; пересувається в просторі: *The wind moved on the water, hovered; and then came strongly up the forest and through the gap* ‘Вітер рухався по воді, тинявся, і потім пішов строго до лісу через галявину’ [22, с. 42]; може видавати різні за характером звуки: *The wind roared once in the forest and pushed their rags against them.* ‘Вітер заревів якомсь у лісі та кинув їх лахміття на них.’ [24, с. 122]; *The wind too, given something to fight with other than obsequious water was hissing round the rock and breathing gustily in crevices.* ‘Вітер також, коли йому дали щось, з чим боротися, окрім раболіпної води, шипів навкруги скелі та надривно дихав серед ущелин.’ [25, с. 24]; *The wind howled but at least it did not drone.* ‘Вітер завивав, але, в кінці кінців, не гудів.’ [21, с. 160]; торкається чогось: *... the soft touch of the wind ...* ‘... легкий дотик вітру ...’ [22, с. 34]; або може вдарити: *As they came out of the lee, the wind hit them ...* ‘Коли вони вийшли із укриття, вітер ударив їх ...’ [28, с. 171]; по-різному впливає на об’єкт: *All the time the wind pushed him into the cleft and the sea made dispersed noises.* ‘Увесь час вітер штовхав його до розколини та поширювався шум моря.’ [25, с. 34]; *He scrambled forward and the wind picked him up again, then let him fall on all fours ...* ‘Від видрався вперед та вітер знову підібрав його й дозволив йому впасти ...’ [28, с. 174]; та, навіть, змушує говорити: *A flurry of wind made the palms talk and the noise seemed very loud now that darkness and silence made it so noticeable.* ‘Порив вітру змусив пальми говорити і шум здавався дуже гучним тепер, коли пільма та тиша зробили його таким помітним.’ [24, с. 89].

ХМАРИ в образі живої істоти постають перед нами з частинами тіла: *The arms of the clouds turned to gold ...* ‘Руки хмар стали золотими ...’ [22, с. 43]; та досить активними. Вони приймають їжу: *A cloud was swallowing the moon again.* ‘Хмара знову ковтала місяць.’ [21, с. 90]; та пересуваються у просторі: *... the sharp, carved clouds hurried, the sun spattered from the soap suds in the gutter ...* ‘... гострі вирізані хмари поспішали, сонце розприскалося крізь мильну піну по водостічній трубі ...’ [23, с. 20];

... cloud... *It was so far away it passed like a snail along the mountains.* '... хмара ... Вона була дуже далеко та просувалася наче равлик уздовж гір.' [27, с. 80].

Образи таких природних явищ як *ДОЩ* та *БЛИСКАВКА* не є дуже яскравими та насиченими прикладами, але все ж таки, вони теж порівнюються із живою істотою. Так, *ДОЩ* може шипіти: ... *the hiss of the rain* ... '... шипіння дощу ...' [25, с. 171]; та впливати на об'єкти: *(rock) Rain had smoothed it* ... '(скеля) Дощ вирівняв її ...' [22, с. 74].

БЛИСКАВЦІ, у свою чергу, притаманні почуття: *Once more and with that same terrifying instantaneity came flashes of lightning in the mist that were awful in their fury!* 'Ще раз та з такою ж жахаючою миттєвістю приходили спалахи блискавок в тумані, страшні у своїй ярості!' [26, с. 194]. Вона має частини тіла: *A tongue of summer lightning licked right inside the inner crevice so that he saw shapes there.* 'Язик літньої блискавки лизнув внутрішню частину печери, так що він побачив там образи.' [25, с. 147]; а також може пересуватися у просторі: *The lightning crept in.* 'Блискавка вповзла в середину.' [25, с. 201]; чи гратися: *There is lightning playing on the skirts of a wild sea.* 'Блискавка грається на краю дикого лісу.' [25, с. 188]; *The thunder and lightning were playing round the mountain's head and his mother was weeping tears like acid and knitting a sock without a beginning or and.* 'Грім та блискавка грали навкруги голови гори та його матуся, яка витирала немов кислотні сльози та плела шкарпетку без начала та кінця.' [25, с. 144].

Отже, такі природні явища як *ВОГОНЬ*, *СВІТЛО*, *ТЕМРЯВА*, *ШУМ*, *ПОВІТРЯ*, *ЗАПАХ*, *ВІТЕР*, *ХМАРИ*, *ДОЩ* та *БЛИСКАВКА*, постають перед нами у вигляді живої істоти, яка має певну форму, частини тіла та внутрішні органи. Вони також визначаються з точки зору наявності почуттів, які зазвичай характеризують лише людину. Явища природи в образі живої істоти не є пасивними створіннями й досить активно діють. Їм притаманні такі види діяльності, як здатність бачити, видавати звуки, приймати їжу, пересуватися у просторі, рухатися тощо. При цьому слід також зауважити, що явище персоніфікації не являє собою поодиноких окремих прикладів, але навпаки, широко використовується автором і створює цільний та яскравий образ явищ природи як живої істоти.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Як можна побачити з вищенаведених прикладів, із сукупності персоніфікованих метафоричних виразів – часткових проявів властивостей, притаманних живій істоті, – формується модель концептуальної метафори-персоніфікації «**ЯВИЩЕ ПРИРОДИ Є ЖИВА ІСТОТА**». Ця модель є досить продуктивною та базується на значній кількості

прикладів метафоричних виразів. В подальшому планується дослідження моделей концептуальної метафори-персоніфікації, де в якості референтів виступають концепти на позначення об'єктів природи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис. ... доктора філол. наук: 10.02.04 / Л. І. Белехова. — К., 2002. — 476 с.
2. Воробьева О. П. Вирджиния Вульф в аспекте языковой личности: когнитивный подход / О. П. Воробьева // Языки и транснациональные проблемы: Матлы Первой междунар. науч. конф. Т. II / Отв. ред. Т. А. Фесенко. — М.; Тамбов: Изд-во ТГУ им. Р. Г. Державина, 2004. — С. 50–55.
3. Дорош О. О. Лінгвокогнітивний та комунікативний аспекти авторського жіночого мовлення в романах Маргарет Дюрас: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.05 "Романські мови" / О. О. Дорош. — Київ, 2006. — 21 с.
4. Єсипенко Н. Г. Лексико-семантичні компоненти авторського стилю і мовна картина світу (на матеріалі англомовної прози воєнної та мирної тематик): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / Н. Г. Єсипенко. — Чернівці, 2007. — 22 с.
5. Колеснік Д. С. Концептуальний простір авторської метафори у творчості Айріс Мердок: дис. ... кандидата філол. наук: 10.02.04 / Д. С. Колеснік. — К., 1996. — 260 с.
6. Колесник О. С. Мовні засоби відображення міфологічної картини світу: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі давньоанглійського епосу та сучасних британських художніх творів жанру фентезі): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / О. С. Колесник. — Київ, 2003. — 21 с.
7. Лобур Н. В. Антропометрична метафора у мовній картині світу: типологічна модель (на матеріалі української та чеської мов): дис. ... кандидата філол. наук: 10.02.01, 10.02.03/ Н. В. Лобур. — Львів, 1997. — 169 с.
8. Ніконова В. Г. Трагедійна картина світу в поезиці Шекспіра / В. Г. Ніконова. — Д.: Вид-во ДУЕП, 2007. — 364 с.

9. Ченки А. Современные когнитивные подходы к семантике: сходства и различия в теориях и целях / А. Ченки // Вопросы языкознания. — 1996. — № 2. — С. 68–78.
10. Crisp P. Conceptual metaphor and its expressions / P. Crisp // Cognitive poetics in practice / Edited by Gavins J., Steen G. — Cornuol: MPG Books Ltd, 2003. — P. 99–113.
11. Freeman M. The Body in the World: A Cognitive Approach to the Shape of the Poetic Text / M. Freeman // Cognitive Stylistics: Language and Cognition in Text Analysis / Ed. by E. Semino, J. V. Culpeper. — Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing House, 2002. — P. 23–48.
12. Gavins J. Contextualising cognitive poetics / J. Gavins, G. Steen // Cognitive poetics in practice / Edited by Gavins J., Steen G. — Cornuol: MPG Books Ltd, 2003. — P. 1–12.
13. Gibbs R. W., Jr Prototypes in dynamic meaning construal / R. W. Gibbs, Jr // Cognitive poetics in practice / Edited by Gavins J., Steen G. — Cornuol: MPG Books Ltd, 2003. — P. 27–40.
14. Grady J. Converging evidence for the notions of subscene and primary scene / J. Grady, C. Johnson // Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast / Edited by Dirven R., Pörings R. — Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 2003. — P. 533–554.
15. Ibáñez F. J. R. de M. Patterns of conceptual interaction / F. J. R. de M. Ibáñez, O. I. D. Velasco // Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast / Edited by Dirven R., Pörings R. — Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 2003. — P. 489–532.
16. Kövecses Z. Metaphor and Metonymy in Cognitive linguistics / Z. Kövecses // Cognitive Linguistics: A User-Friendly Approach/Ed. by Kamila Turewicz. - Szczecin: uniwersytet Szczecinski, 2005. — P. 13–84.
17. Lakoff G. Metaphors We Live By / G. Lakoff, M. Johnson. — Chicago: Chicago Univ. Press, 1985. — 242 p.
18. Teng N. Y. Grouping, Simile, and Oxymoron in Pictures: A Design-Based Cognitive Approach / N. Y. Teng // Metaphor and Symbol. — 2002. — Vol. 17. — Issue 4. — P. 295–316.
19. Turner M. Death Is the Mother of Beauty / M. Turner. — USA: Cybereditions, 2000. — 176 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

20. Golding W. *Darkness Visible* / W. Golding. — London-Boston: Faber and Faber, 1983. — 265 p.
21. Golding W. *Fire Down Below* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1989. — 313 p.
22. Golding W. *The Inheritors* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1988. — 233 p.
23. Golding W. *Free Fall* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1968. — 286 p.
24. Golding W. *Lord of the Flies* / W. Golding. — New York: A Perigee Book, 2001. — 208 p.
25. Golding W. *Pincher Martin* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1962. — 208 p.
26. Golding W. *Rites of Passages* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1982. — 278 p.
27. Golding W. *The Scorpion God* / W. Golding. — London: Faber and Faber, 1977. — 178 p.
28. Golding W. *The Spire* / W. Golding. — London-Boston: Faber and Faber, 1988. — 223 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Марія Зозуля – аспірант кафедри англійської філології ДонНУ.

Наукові інтереси: концептуальна метафора-персоніфікація